

Relentless Pursuit

Unit 7.1 (Perek 21): Two Failed Havens

David Finds Nov

What is Nov?

1. Talmud Bavli, Zevachim 112b (Mishna)

עד שלא הוקם המשכן - היו הבמות מותרות, ועבודה בבכורות, ומשהוקם המשכן - נאסרו הבמות, ועבודה בכהנים; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מחנה ישראל. באו לגלגל הותרו הבמות; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מקום. באו לשילה נאסרו הבמות, ולא היה שם תקרה, אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן, והיא היתה מנוחה; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה. באו לנוב וגבעון הותרו הבמות; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל ערי ישראל. באו לירושלים נאסרו הבמות, ולא היה להן היתר, והיא היתה נחלה; קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני לפני מן החומה.

2. Rashi, ad loc.

באו לנוב וגבעון - כשהרצה שילה ונלקח הארון צימי עלי באו לנוב וגבעון כמו שנאמר אין לחם חול [וגו'] כי אם לחם קדש אשר מלפני ה' (שמואל א' כ"א) אלמלא שולחן ומזבח התם הוה חרבה נוב צימי שאול באו לגבעון כדכתיב במלכים (א' ג) כי שם הצמה גדולה.

What is Achimelech scared of?

3. Radak 21:2

ויחרד - הגידו לו שהיה בא דוד וחרד ויצא לקראתו והוא לשון תנועה כמו ויחרדו זקני העיר לקראתו ויחרדו כצפור ממצרים ויתכן לפרשו כמשמעו ענין חרדה ופחד לפי שהיה בא לבדו פחד וחרד לקראתו מה היה הענין באו לבדו וכת"י ואיתבעית:

Why does he want five portions of bread?

4. Malbim 21:4

(ד) ועתה. אחר שהנחתי שם חמשה נערים רחוק מעיר מושב: תנה חמשה לחם. לחמשה נערים. או אם אין לך חמשה, תן הנמצא תחת ירך:

Request for Weapon

Why do we need to know about Doeg?

5. Malbim 21:8

(ח) ושם איש. יספר שהכהן לא נשמר מפני דואג שהיה שם, וזה לאות שהכהן לא עלה על לבו כי בורח הוא, וזה מגיד ג"כ רשעת דואג שהיה שם ושמע כי דוד אמר שהולך בשליחות שאול, ובכ"ז הלשין את הכהן בשקר כמו שיבואר:

What does it mean Abir HaRoim?

6. Rashi, ad loc.

אֲצִיר הַרְוּעִים – אֲנֵי דִין:

What bread was David getting?

7. Radak 21:7

ואף כי היום יקדש בכלי - פי' כל שכן היום שיהיה עמנו לחם קדש שנשמר בו ונוהר שיהיה בקדושתו בכלי:

(ז) ויתן לו הכהן קדש - לחם קדש כלומר לחמי תודה כי לא היה שם לחם אחר אלא לחם הפנים המוסרי' מלפני ה' ואותו אסור לזרי' לפיכך נתן לו לחמי תודה כי לא היה שם לחם חולין כך פי' אדוני אבי ז"ל, ורבותינו ז"ל פירשו כי לחם הפנים נתן לו ופירשו והוא דרך חול על לחם הפנים כי אחר הקטרת ביזיכים היה כמו שאמר המוסרים מלפני ה' ואין מעילה בלחם הפנים אחר הקטרת ביזיכים ופי' ואף כי היום יקדש בכלי אין צריך לומר זה שנוכל לאכלו כי רעבים אנחנו ומסוכנים אלא אפי' זה שהושם עתה על השלחן שהוא קדוש בכלי שהשלחן מקדשו ויש בו מעילה אף על פי כן נוכל לאכלו מאחר שאין לך לחם אחר שתתן לנו ואנחנו רעבים ומסוכנים ואמרו שאחזו לדוד חולי הנקרא בולמוס מחמ' רעב ואין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש אלא ע"א וגלוי עריות ושפיכות דמים:

The Sword of Golyas

Why was the sword here?

8. Radak 21:10

אין כמוה - והלא אחימלך היה יודע שאין כמוה למה אמר לו אם אותה תקח לך לפי שהיתה באהל מועד לזכרון הנס כמו שפירשתי לא היה ברצון אחימלך להוציאה משם אם היתה שם אחרת אבל כיון שלא היתה שם אחר' לא היה יכול למנעה מדוד כי הוא לקחה מהפלשתי והוא שם אותה שם באהל מועד ובידו יש לקחתה ולהחזיר' כאשר ירצה:

9. Malbim 21:10

(י) חרב גלית. פי' מהרי"א כי אנשי החיל ימנעו מקחת חרב שנהרג בו בעליו, כי סימן רע לבעליו, וז"ש אם אותה תקח לך קח כי אין אחרת. ודוד השיב אין כמוה, כי אצלו שהוא נצח בה תורה על סימן טוב:

Refuge in Gat

Are they scared?

10. Rashi 21:12

(יב) הלא זה דוד מלך הארץ – אמרו לו לאכיש תנאי היה צינינו אם יוכל להלחם אתי והכני והיינו לכם לעבדים אין לך אלא שתרד מכסאך ויהיה מלך הארץ הזאת:

Why did David go there in the first place?

11. Malbim 21:14

(יד) וישנו את טעמו. תחלה נתן טעם שבא, כי ברח מאדוניו. עתה שינה ונתן טעם אחר: ויתהולל. בדברי שגעון, עד שנראה מדבריו שהוא איש משוגע.

Why didn't Achish just kill him in case?

12. Rashi 21:16

(טז) חסר משוגעים אני – בתמיהה וכי הייתי חסר משוגעים וצריך אליהם כי זה הצאתם אלי, וצדקש כי אשמו של אכיש וצחו היו משוגעות ולועקות ומשטות מצפנים ודוד לועק ומשטה מצחוך אמר להם אכיש וכי יודעים אתם כי שחסר משוגעי' אני:

David's Retrospective

13. Tehillim 34:1-2

1Of David, when he disguised his sanity before Abimelech, whereupon he drove him out and he departed.

אֵלְדוֹד בְּשִׁנוֹתָיו אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבִּימֶלֶךְ וַיְגַרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ:

2I will bless the Lord at all times; His praise is always in my mouth.

בְּאַבְרָכָה אֶת־ה'וְהוֹנָה בְּכָל־עֵת תְּמִיד תְּהַלֵּלְתוּ בְּפִי:

14. Radak, I Shmuel 1:11

ויבא אל אכיש - ובספר תהלים קראו אבימלך ושני שמות היו לו וכמוהו רבים או אבימלך שם כנוי לכל מלכי פלשתים כמו פרעה מלך מצרים וכן מצאנוהו קרוי אבימלך בימי אברהם ובימי יצחק:

15. Midrash Tehillim, 34

כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא לעולמו עשה יפה, אמר דוד להקב"ה כל מה שעשית יפה עשית, [והחכמה יפה מן הכל, וכן הוא אומר מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), כל מה שעשית בחכמה יפה עשית], חוץ מן השטות הזה, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מה הנאה יש לעולם מן השטות הזו, שאדם מהלך בשוק ומקרע כסותו, והתינוקות רצין אחריו ומשחקין עליו, זה נאה לפניך, אמר ליה הקדוש ברוך הוא על שטות אתה קורא תגר, חייך שתצטרך לה

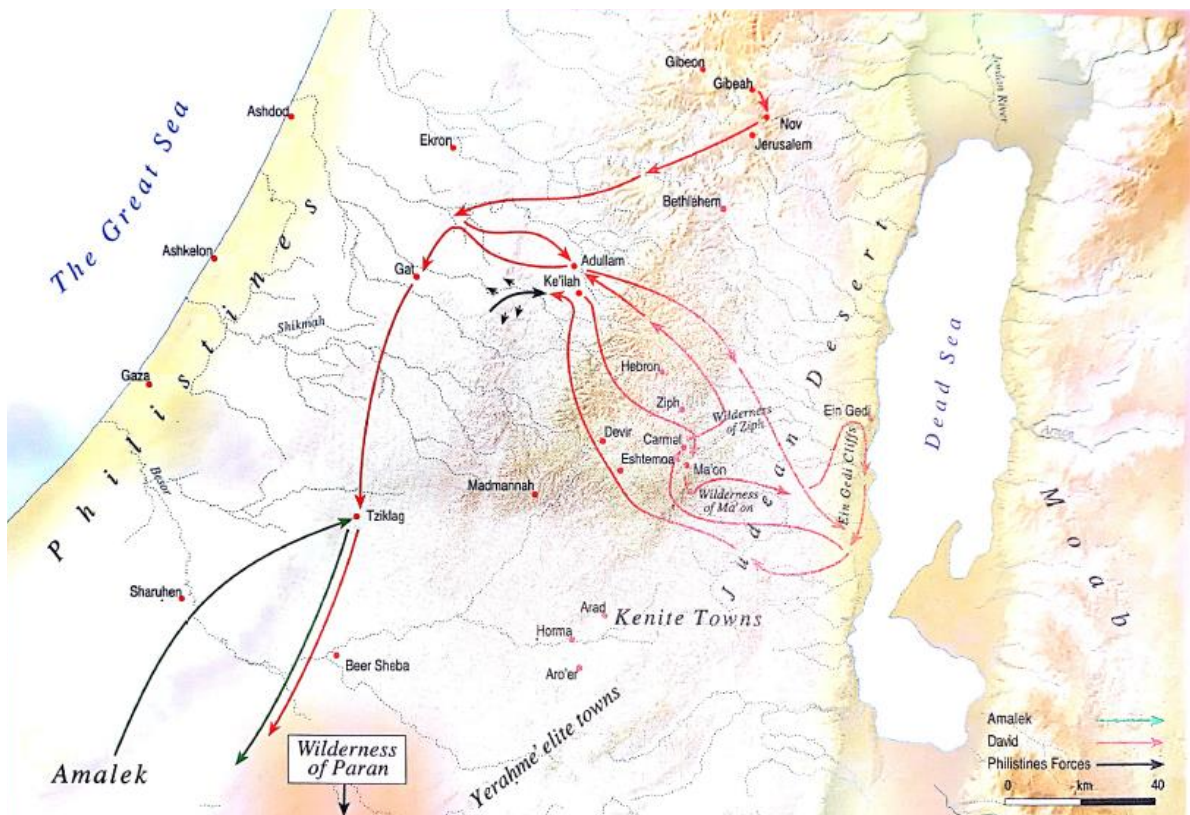

Unit 7.2 (Perek 22): The End of Nov

David and his Family

16. Daat Mikra Atlas, page 201

How did they know he came?

17. Alshich 22:1

(א) וילך דוד משם וימלט אל מערת עדלם כו'. אז וילך משם אל מערת עדולם, מקום אשר עמד שם יהודה אבי השבט, כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה פה א) על פסוק (מיכה א טו) עד עדולם יבא כבוד ישראל

Why the bitter people?

18. Radak, I Shmuel 22:2

וכל איש אשר לו נושא - האל"ף במקום ה"א ופירושו כל איש אשר היה בורח מפני המלכים אותו והיו מתקבצים אל דוד:

וכל איש מר נפש - שהיה רש כמו ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו או איש מצוק ר"ל צרות אחרות, והיה יוצא מביתו להתרוח ולשכח צרותיו

Why did he tell David to go South?

19. Radak 22:5

(ה) ובאת לך ארץ יהודה - על פי ה' אמר לו כי שם יהיה נשמר מן שאול וכן היה כי בעוד שהיה שם לא בקשו עד שהלך אל קעילה והטעם לפי שבארץ יהודה היו אוהבים אותו ואם היה קם שאול לבקשו היו מגידים לו והוא נמלט ממקום למקום ואף על פי שקעילה מארץ יהודה היתה רחוקה ממידעיו וממשפחתו ואף על פי כן על פי ה' הלך שם גם כן:

Shaul Hears

How did Shaul find out about Yonasan?

20. Rashi 22:6

כי נודע דוד - כי התכוון להשמר ממנו:

21. Radak 22:6

כי עד עתה לא ידע שאול כי התקבצו אל דוד אנשים וכאשר שמע כי עמו כארבע מאות איש אמר בלבו זה מרד הוא שמרד בי ודעתו לארוב ולהלחם עלי או לחלוק עלי המלכות וזהו שאמר כי הקים בני את עבדי עלי לאורב, ואמר לכלכם ישים שרי אלפים כלו' בחיל שהוא מקבץ עלי או בהיותו מלך כאשר הוא חושב:

Doeg's Accusation

Why wouldn't Shaul believe Achimelech?

22. Rashi 22:13;15

(יג) ושאלו לו צאלהים - עשיתו מלך שאין נשאלין צאורים ותומי' להדיוט:

(טו) היום החלתי לשאל לו - בתמייה זה ימים רבים שזורך הצבור בו שמינהו מוטיא ומציא את ישראל ומאז אני שואל לו צאלהים:

What Happened	What was reported by Doeg
א כא,ב ויבא דוד נבה, אל-אחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן; וַיִּחַרְד אֶחֱימֶלֶךְ לְקִרְאת דָּוִד, וַיֹּאמֶר לוֹ מִדַּוְעָ אֵתָה לְבַדְדָּךְ, וַיֹּאשֶׁר, אֵינִן אֵתָּךְ. א כא,ג וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶחֱימֶלֶךְ הַכֹּהֵן, הַמִּלֶּךְ צִנְיֵי דָבָר,	א כב,ט וַיַּעַן דָּאָג הָאֲדָמִי, וְהוּא נָצַב עַל-עֲבָדֵי-שָׁאוּל--

<p>וַיֹּאמֶר אֵלֵי אִישׁ אֶל-גִּדְעוּ מֵאוֹמֶה אֶת-הַדָּבָר אֲשֶׁר-אֶנְכִי שֹׁלְחֶךָ, וְאֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ; וְאֶת-הַנְּעָרִים יוֹדְעֹתַי, אֶל-מְקוֹם פְּלָנִי אֶלְמוֹנִי. א כֹּהֵן, וְעֵתָהּ, מִה-יֵשׁ תַּחַת-יָדְךָ חֲמִשָּׁה-לָחֶם--תִּנְהַן בְּיָדֶי; אוּ, הַנְּמִצָּא. א כֹּהֵן, וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת-דָּוִד וַיֹּאמֶר, אִין-לָחֶם חֵל אֶל-תַּחַת יָדֶי: כִּי-אִם-לָחֶם קָדַשׁ יֵשׁ, אִם-נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אֶד מֵאִשָּׁה.</p> <p>א כֹּהֵן, וַיַּעַן דָּוִד אֶת-הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר לוֹ, כִּי אִם-אִשָּׁה עֲצָרָה-לָנוּ כְּתָמוּל שֶׁלֶשׁ, בְּצִאֲתַי, וַיְהִי כָלִי-הַנְּעָרִים קָדָשׁ: וְהוּא, דָּרָךְ חֵל--וְאִף, כִּי הַיּוֹם יִקְדָּשׁ בְּכָלִי. א כֹּהֵן, וַיִּתֶּן-לוֹ הַכֹּהֵן, קָדָשׁ: כִּי לֹא-הָיָה שֵׁם לָחֶם, כִּי-אִם-לָחֶם הַפְּנִים הַמְּוֹסְרִים מִלְּפָנֵי ה', לְשׁוֹם לָחֶם חֵם, בְּיּוֹם הַלְקָחוֹ. א כֹּהֵן, וְשֵׁם אִישׁ מַעֲבָדֵי שְׂאוּל בְּיּוֹם הַהוּא, נְעָרָה לְפָנֵי ה', וְשִׁמוֹ, דָּאָג הָאֲדָמִי--אֲבִיר הַרְעִים, אֲשֶׁר לְשֹׂאוּל. א כֹּהֵן, וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַחִימֶלֶךְ, וְאִין יֵשׁ-פֶה תַּחַת-יָדְךָ חֲנִית אוּ-חֶרֶב: כִּי גַם-חֶרֶבִי וְגַם-כָּלִי לֹא-לָקַחְתִּי בְיָדִי, כִּי-הָיָה דָבָר-הַמְּלָךְ נְחוּץ. {ס}</p> <p>א כֹּהֵן, וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן, חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר-הַכִּיתָ בְּעַמְּקֵי הָאֵלֶּה הִנֵּה-הִיא לִיטָה בְּשִׁמְלַה אַחֲרֵי הָאֶפֶד--אִם-אֵתָהּ תִּקַּח-לָךְ קַח, כִּי אִין אַחֲרֵת זִוְלָתָהּ בְּזָה; {ס} וַיֹּאמֶר דָּוִד אִין כְּמוֹהָ, תִּנְגַּה לִי.</p>	<p>וַיֹּאמֶר: רִאִיתִי, אֶת-בֶּן-יִשִׁי, בָּא נֹבָה, אֶל-אַחִימֶלֶךְ בֶּן-אַחֲטוֹב. א כֹּהֵן, וַיִּשְׂאֵל-לוֹ, בַּה', וַצִּידָהּ, נִתֵן לוֹ; וְאֵת, חֶרֶב גְּלִית הַפְּלִשְׁתִּי--נִתֵן לוֹ.</p>
---	---

Was not obeying Shaul civil disobedience?

23. Rashi 22:17

ולא חבו – דרשו חכין ורקין כל איש אשר ימרה את פיך וגו' (יהושע א' י"ח) יכול חפילו לדבר עזירה ת"ל רק:

Why the misspelling of Doveg?

24. Rashi 22:18

לדויג – נשתנה שמו אמר לו נתפסת כדג אתה הלשנת עליהם אתה הרוג אותם:

Evyasar's Escape

Does David take Responsibility?

25. Malbim 22:22

(כב) ידעתי. ר"ל אני סבה למיתתם, ואני קצת מזיד אחר שידעתי ביום ההוא כי דואג יגיד לשאול, וא"כ אנכי סבותי מיתתם ואני צריך כפרה, וכמ"ש חז"ל א"ל הקדוש ברוך הוא על ידך נהרג נוב עיר הכהנים:

Bigger Picture

Theodicy

Shaul's Mismatch of Judgement

26. Radak 22:19

דרשו בו בדבר עמלק כתיב ויחמול שאול והעם על מיטב הצאן וגו' יצאתה בת קול ואמרה לו אל תהי צדיק הרבה ובנוב עיר הכהנים כתי' מעולל ועד יונק ושור וחמור ושה לפי חרב יצאתה בת קול ואמרה לו אל תרשע הרבה

Was Shaul punished for this?

27. Radak 22:19

יש לתמוה כי בכל אשר הזכיר הכתוב עונות שאול לא ראינו שהזכיר עון נוב עיר הכהנים ואפילו כשקראם בית הדמי' לא אמר אלא על אשר המית את הגבעונים ולא אמר הכהנים ונראה כי חייבים היו הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם זולתי עון בית עלי ואף על פי כן נענש שאול על דמם שנפל בחרב פלשתי' הוא ובניו

Reflection in Tehilim

28. Tehillim 52

For the conductor, a maskil of David.

אלמנצח משפיל לדוד:

2When Doeg the Edomite came and told Saul and said to him, "David came to the house of Ahimelech."

בבבוא | דואג האדמי ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך:

3Why do you boast of evil, you mighty man? God's kindness is constant.

גמהיתתהלל ברעה הגבור תסד אל כלהיום:

4Your tongue plots destruction, as a sharpened razor, working deceit.

דהות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה:

5You loved evil more than good, falsehood more than speaking righteousness forever.

האתבת רע מטוב שקר | מדבר צדק סלה:

6You loved all destructive words, a deceitful tongue.

ואתבת כלדבריבלע לשון מרמה:

7God, too, shall tear you down forever; He will break you and pluck you from [your] tent, and uproot you from the land of the living forever.

זגם אל תצנך לנצח ותתנן ויסחך מאהל ושרשד מארץ חיים סלה:

8And righteous men will see and fear, and laugh at him.

חוראו צדיקים ויראו ועליו ישחקו:

9"Behold the man who does not place his strength in God and trusts his great wealth; he strengthened himself in his wickedness."

טהנה הגבר לאישים אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו יעז בהנותו:

10But I am like a fresh olive tree in the house of God; I have trusted in the kindness of God forever and ever.

יואני | כנות רענן בבית אלהים בטחתי בתסד אלהים עולם ועד:

11I will thank You forever and ever when You have done [this], and I will hope for Your name, for it is good, in the presence of Your devoted ones.

יאאודך לעולם כי עשית ואקנה שמך כיטוב נגד חסידך:

David's Return to Yehuda

29. Tehillim 69:9

9I was strange to my brothers, and alien to the sons of my mother.

טמוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי:

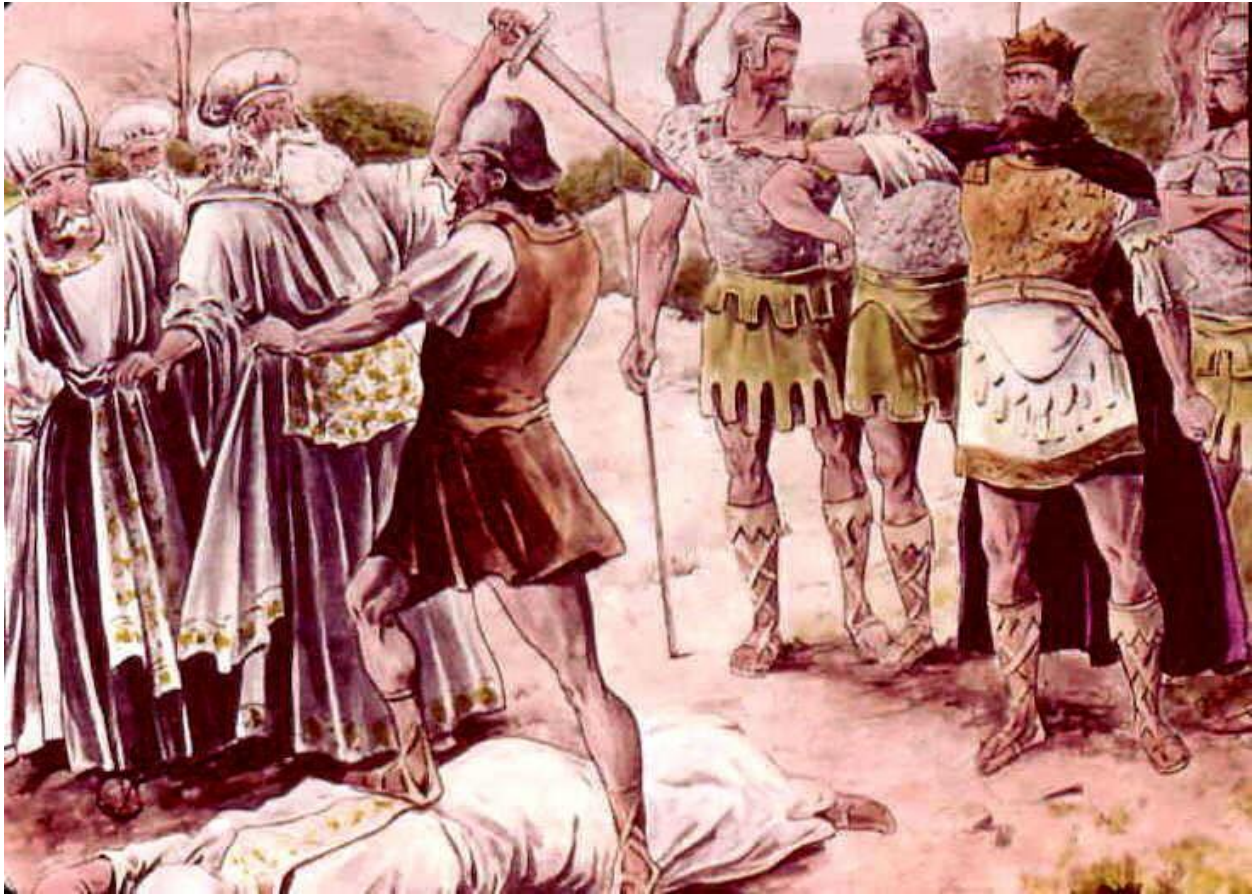
30. Midrash Rabba, Bereishis 85:1

ויהי בעת ההיא, (מיכה א) עוד היורש אביא לך יושבת מרשה עד עולם יבא מלכן וקדושן של ישראל, עד עולם יבא כבודן של ישראל, עד עולם יבא דכתיב ויט עד איש עדולמי, ויהי בעת ההיא, רבי שמואל בר נחמן פתח (ירמיה כט) כי אנכי ידעתי את המחשבות, שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ובתעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק ליקח לו אשה, והקב"ה היה עוסק בורא אורו של מלך המשיח

Unit 7.3 - Iyun 1: Who was Doeg?

Major Questions

31. I Shmuel 22:18

יח וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, לְדוּיֵג (לְדוֹאֵג), סַב אֶתְּהָ, וּפְגַע בַּכֹּהֲנִים; וַיִּסַּב דּוּיֵג (דּוֹאֵג) הָאֲדָמִי, וַיִּפְגַּע-הוּא בַכֹּהֲנִים, וַיָּמַת בַּיּוֹם הַהוּא שְׁמֹנִים וְחֲמִשָּׁה אִישׁ, נֹשְׂאֵי אֶפֹד בָּד. **18** And the king said to Doeg: 'Turn thou, and fall upon the priests.' And Doeg the Edomite turned, and he fell upon the priests, and he slew on that day fourscore and five persons that did wear a linen ephod.

History of Shaul and Achimelech

32. I Shmuel 14:2-3

ב וַשָּׂאוּל, יוֹשֵׁב בַקֶּצֶה הַגְּבֵעָה, תַּחַת הָרְמוֹן, אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן; וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ, כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ. **2** And Saul tarried in the uttermost part of Gibeah under the pomegranate-tree which is in Migron; and the people that were with him were about six hundred men,

ג וַאֲחִיָּה בֶן-אֲחִיטוּב אֲחִי אִיכָבֹד בֶּן-פִּינְחָס בֶּן-עֲלִי כֹהֵן ה', בְּשֵׁלוֹ-- נֹשֵׂא אֶפֹד; וְהָעָם לֹא יָדְעוּ, כִּי הִלָּךְ יוֹנָתָן. **3** and Ahijah, the son of Ahitub, Ichabod's brother, the son of Phinehas, the son of Eli, the priest of the LORD in Shiloh, wearing an ephod. And the people knew not that Jonathan was gone.

33. I Shmuel 14:17-19

יז וַיֹּאמֶר שָׁאוּל, לָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ, פְּקְדוּ-נָא וּרְאוּ, מִי הִלָּךְ מֵעַמִּנִּי; וַיִּפְקְדוּ, וַהֲגִיחַ אִין יוֹנָתָן וְנִשְׂא כְלָיו.

17 Then said Saul unto the people that were with him: 'Number now, and see who is gone from us.' And when they had numbered, behold, Jonathan and his armour-bearer were not there.

יח וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְאַחִיָּה, הֲגִישָׁה אֲרוֹן הָאֱלֹקִים: כִּי-הָיָה אֲרוֹן הָאֱלֹקִים, בַּיּוֹם הַהוּא-- וַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

18 And Saul said unto Ahijah: 'Bring hither the ark of God.' For the ark of God was there at that time with the children of Israel.

יט וַיְהִי, עַד דְּבַר שָׁאוּל אֶל-הַכֹּהֵן, וְהַחֲמוֹן אֲשֶׁר בְּמַחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים, וַיִּלָּךְ הַלּוּד וְרַב; {פ}

19 And it came to pass, while Saul talked unto the priest, that the tumult that was in the camp of the Philistines went on and increased; {P}

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל-הַכֹּהֵן, אָסֹף נְדָךְ.

and Saul said unto the priest: 'Withdraw thy hand.'

34. I Shmuel 14:36-37

לו וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נִרְדָּה אַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים לַיְלָה וְנִבְזָה בָּהֶם עַד-אֹר הַבֹּקֶר, וְלֹא-נִשְׂאָר בָּהֶם אִישׁ, וַיֹּאמְרוּ, כֹּל-הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה; {ס} וַיֹּאמֶר, הַכֹּהֵן, נִקְרְבָה הַלֵּם, אֶל-הָאֱלֹקִים.

36 And Saul said: 'Let us go down after the Philistines by night, and spoil them until the morning light, and let us not leave a man of them.' And they said: 'Do whatsoever seemeth good unto thee.' {S} Then said the priest: 'Let us draw near hither unto God.'

לז וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל, בְּאֱלֹקִים, הֲאֵרֵד אַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים, הַתַּיְתָּנִים בְּיַד יִשְׂרָאֵל; וְלֹא עָנָהוּ, בַּיּוֹם הַהוּא.

37 And Saul asked counsel of God: 'Shall I go down after the Philistines? wilt Thou deliver them into the hand of Israel?' But He answered him not that day.

Doeg from the Beginning

35. Yalkut Shimoni, I Shmuel Remez 131

ולמה נקרא שמו אדומי.
רבי יהושע בן לוי אמר על שם עירו,
ר' שמואל אמר שקנא בדוד שנקרא (אדומי) [אדמוני].
ר' אבא בר כהנא אמר שהתיר דם נוב עיר הכהנים. ר' נחמיה בנו של רבי שמואל בר נחמני אמר שהתיר דמו של דוד ואשתו מותרת לאחר.
בר קפרא אמו שאסר דמו של אגג לשאול ואמר לו ושור או שה אותו ואת בנו וגו'.
ר' יצחק אמר שהיה מאדים פני הכל בהלכה.
ר' חנינא אמר מה אדום מבלע זכותיו של ישראל כך דואג מבלע זכותיו של דוד. רבותינו אמרו מה אדום נוקם ונוטר ושונא אף דואג כך לדוד. מהו (ויגד) [כי הגד יגיד] לשאול אמר ליה ואגיד ליה, אמר לו עשית דוד מלך בחיך אין נשאלים באורים ותומים אלא למלך ודוד הוא נשאל באורים ותומים, כיון שאמר לו דואג הדבר הזה הכניס בו רוח קנאה מנין שכן שאול אמר לאחימלך בתתך לו לחם וחרב ולא דיך אלא ושאול לו באלקים לפיכך מות תמות אחימלך.

36. I Shmuel 16:17-18

יז וַיֹּאמֶר שָׁאוּל, אֶל-עֲבָדָיו: רְאוּ-נָא לִי, אִישׁ מִיֵּטִיב לְגַנּוֹ, וְהִבְיֵאתֶם, אֵלָי.

17 And Saul said unto his servants: 'Provide me now a man that can play well, and bring him to me.'

יח וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר, הֲגִיחַ רְאִיתִי בֶן לְיִשִׁי בֵּית הַלְּחֶמִי, יָדַע נְגֹן

18 Then answered one of the young men, and said: 'Behold, I have seen a son of Jesse the Beth-lehemite, that is skilful in

וְגִבּוֹר חַיִּל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנִבּוֹן דָּבָר,
וְאִישׁ תֹּאֵר; וְה', עִמּוֹ.

playing, and a mighty man of valour, and a man of war, and prudent in affairs, and a comely person, and the LORD is with him.'

37. Talmud Bavli, Sanhedrin 93b

David was blessed with six virtues, as it is written: **“And one of the servants answered and said: Behold, I have seen a son of Yishai of the house of Bethlehem who knows to play, and is a fine warrior, and a man of war, and prudent in speech, and a comely man, and the Lord is with him”** (I Samuel 16:18).

Rav Yehuda says that Rav says: **Doeg** the Edomite, one of Saul’s servants, **stated this entire verse only as malicious speech**, in an attempt to incite Saul to be jealous of David. **“Who knows how to play”** means **that he knows how to ask** complex and germane questions about Torah matters. **“A fine warrior”** means **that he knows how to answer** questions raised with regard to matters of Torah. **“A man of war,”** means **that he knows to negotiate** his way in the battle to understand the Torah. **“A comely man”** is one **who displays understanding** in facets of *halakha* and explains it well. **“And prudent in speech [davar]”** means **that he infers one matter [davar] from another matter**. **“And the Lord is with him”** means **that the halakha is ruled in accordance with his opinion in every area** of *halakha*.

The Gemara relates: In response to **all of** these virtues listed in praise of David, Saul **said to** his servants: **My son Jonathan is his equal**.

Once Doeg said to Saul: “And the Lord is with him,” meaning that the *halakha* is ruled in accordance with his opinion in every area of *halakha*, **a matter that did not apply even to Saul himself, he was offended and grew jealous** of David. **As with regard to Saul it is written: “And wherever he turned he put them to the worse”** (I Samuel 14:47), **and with regard to David it is written: And wherever he turns he does prosper**. Although the verse about Saul is referring to his victories and his prominence in Torah, he was not privileged to have all of his conclusions accepted as *halakha*.

The Gemara asks: **From where do we derive that it was Doeg** who listed the virtues in this verse? The Gemara answers that **it is written here: “And one [ehad] of the servants answered,”** meaning **the most notable [meyuhad] of the servants**. **And it is written there: “And a certain man of the servants of Saul was there that day, detained before the Lord, and his name was Doeg the Edomite**

דוד דכתיב (שמואל א טז, יח) ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי יודע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו וגו' ואמר רב יהודה אמר רב כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלשון הרע יודע נגן שיודע לישאל גבור שיודע להשיב איש מלחמה שיודע לישא וליתן במלחמתה של תורה (איש תואר שמראה פנים בהלכה ונבון דבר שמבין דבר מתוך דבר) וה' עמו שהלכה כמותו בכל מקום בכולהו אמר להו יהונתן בני כמוהו כיון דאמר ליה [וה' עמו] מילתא דבדידיה נמי לא הוה ביה חלש דעתיה ואיקניא ביה דבשאל כתיב (שמואל א יד, מז) ובכל אשר יפנה ירשיע ובדוד כתיב ובכל אשר יפנה יצליח מנלן דדואג הוה כתיב הכא (שמואל א טז, יח) ויען אחד מהנערים מיוחד שבנערים וכתיב התם (שמואל א כא, ח) ושם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר לפני ה' ושמו דואג האדומי

38. I Shmuel 17:54-55

נד ויקח דוד את-ראש הפלשתי, ויבאהו 54 And David took the head of the philistine, and brought it to Jerusalem; but he put his armour in his tent. {S}

נה וכראות שאול את-דוד, לצא לקראת הפלשתי, אמר אל-אבנר שר הצבא, בן-מי-זה הנער אבנר; ויאמר אבנר, חי-נפשי המלך אם-נדעתי. 55 And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said unto Abner, the captain of the host: 'Abner, whose son is this youth?' And Abner said: 'As thy soul liveth, O king, I cannot tell.'

39. Talmud Bavli, Yevamos 76b

Rabbi Yoḥanan said: As the verse states: “And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said to Abner, the captain of the host: Abner, whose son is this youth? And Abner said: As your soul lives, O king, I cannot tell” (I Samuel 17:55). This verse is puzzling: **Did Saul really not recognize him? But isn’t it previously written: “And David came to Saul, and stood before him; and he loved him greatly; and he became his armor-bearer”** (I Samuel 16:21)? **Rather, it must be that he was asking about David’s father.** The Gemara is still puzzled by this verse: **And did Saul not recognize David’s father? But isn’t it written with regard to Jesse, David’s father: “And the man in the days of Saul was old, and came among men”** (I Samuel 17:12), and Rav, and some say Rabbi Abba, said: **This is referring to Jesse, father of David, who always entered with multitudes [ukhlusa] and left with multitudes.** As he was clearly a man of importance, everyone must have known who he was. **Rather, this is what Saul was saying, in his attempt to clarify David’s lineage: Does he come from the descendants of Perez, or does he come from the descendants of Zerah? What is the significance of this question? If he comes from Perez he will be king, as a king may breach [poretz] a way for himself and no one can stop him. And if he comes from Zerah he will be merely a man of importance, but not a king.** The Gemara continues with its explanation: **For what reason did Saul say to Abner that he should inquire about David? As it is written: “And Saul clad David with his apparel [maddav]”** (I Samuel 17:38), which indicates that the clothes were of David’s size [kemiddato]. **And it is written with regard to Saul: “From his shoulders and upward he was higher than any of the people”** (I Samuel 9:2). Upon seeing that his clothes fit David, Saul began to fear that it might be David who was destined for the throne, and he therefore inquired into his background. **At that point, Doeg the Edomite said to Saul: Before you inquire as to whether or not he is fit for kingship, inquire as to whether or not he is even fit to enter into the congregation. What is the reason for such doubts? It is that he descends from Ruth the Moabite, and Moabites are permanently barred from entering the congregation. Abner said to him: We already learned that there is no room for such concern. As the verse states: “An Ammonite or a Moabite shall not enter into the congregation of the Lord” (Deuteronomy 23:4), teaching that an Ammonite man is barred from entering into the congregation, but not an Ammonite woman; and similarly, a Moabite man is barred from entering into**

א"ר יוחנן דאמר קרא (שמואל א יז, נה) וכראות שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי ולא ידע ליה והכתיב (שמואל א טז, כא) ויאהבהו מאד ויהי לו נושא כלים אלא אאבוה קא משאיל ואביו לא ידע ליה והכתיב (שמואל א יז, יב) והאיש בימי שאול זקן בא באנשים ואמר רב ואיתימא רבי אבא זה ישי אבי דוד שנכנס באוכלוסא ויצא באוכלוסא ה"ק שאול אי מפרץ אתי אי מזרח אתי אי מפרץ אתי מלכא הוי שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו אי מזרח אתי חשיבא בעלמא הוי מ"ט אמר ליה שאל עליה דכתיב (שמואל א יז, לח) וילבש שאול את דוד מדיו כמדתו וכתיב ביה בשאול (שמואל א טז, ב) משכמו ומעלה גבוה מכל העם א"ל דואג האדומי עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו

the congregation, **but not a Moabite woman**. Doeg said to him: **However, if that is so**, say that the verse that renders it prohibited for a *mamzer* to enter the congregation renders prohibited only a male *mamzer*, **but not a femalemamzer**. Abner replied: **It is written: “A mamzer,”** which should be understood not as a noun but as an adjective, denoting a **strange blemish [mum zar]**, one who is defective due to a forbidden relationship, and this applies to males and females alike.

Doeg retorted: If so, say that it is prohibited for only **an Egyptian** man to enter into the congregation, **but not an Egyptian woman**. Abner answered: **Here it is different, as the reason for the prohibition recorded in this verse with regard to Ammonites is explicit: “Because they did not meet you with bread and with water on the way, when you came forth out of Egypt” (Deuteronomy 23:5)**. Since **it is the way of a man to go forth to meet guests but it is not the way of a woman to go forth**, females were not included in this prohibition.

Doeg countered: Still, **the men should have gone forth to meet the men, and the women to meet the women**. Abner was silent, as he did not know how to respond to this objection.

Immediately: “And the king said, inquire you whose son is this lad” (I Samuel 17:56). The Gemara comments: **There**, in the previous verse, Saul **calls him youth [na’ar]**, and **here he calls him lad [elem]**. This change in the wording hints at the following discussion. Saul **said to Doeg as follows:**The *halakha* is **hidden [nitalma] from you**, and you are ignorant of the law.**Go and inquire about the matter in the study hall. He went to the study hall and asked. They said to him:** The *halakha* is: **An Ammonite man is forbidden, but not an Ammonite woman; a Moabite man is forbidden, but not a Moabite woman.**

שאל עליו אם ראוי
לבא בקהל אם לאו
מ"ט דקאתי מרות
המואביה
א"ל אבנר תנינא עמוני
ולא עמונית מואבי ולא
מואבית אלא מעתה
ממזר ולא ממזרת
ממזר כתיב מום זר
מצרי ולא מצרית שאני
הכא דמפרש טעמא
דקרא (דברים כג, ה)
על אשר לא קדמו
אתכם בלחם ובמים
דרכו של איש לקדם
ולא דרכה של אשה
לקדם היה להם לקדם
אנשים לקראת אנשים
ונשים לקראת נשים
אישתיק
מיד ויאמר המלך שאל
אתה בן מי זה העלם
התם קרי ליה נער
הכא קרי ליה עלם הכי
קא אמר ליה הלכה
נתעלמה ממך צא
ושאל בבית המדרש
שאל אמרו ליה עמוני
ולא עמונית מואבי ולא
מואבית

Shaul's End

40. Pesikta DeRev Kahana 3 – Zachor 16

[טז] ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליי"י בעמלק (שמות יז: טז). תני בשם ר' אליע' שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא, ימיני ימיני, כסאי כסאי, שאם יבואו גרים מכל אומות העולם שאני מקבלן, ומזרעו של עמלק איני מקבלן לעולם. אף דוד עשה כן, ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (שמואל ב' א: יג). א"ר יצחק דואג האדומי היה. ויאמר לו דוד דמך על ראשך (שם שם/שמואל ב' א' טז), א"ר יצחק דמך כתב, א' לו הרבה דמים שפכת בנוב עיר הכהנים.

41. II Shmuel 21:1

א וַיְהִי רָעַב בַּיָּמֵי דָוִד שְׁלֹשׁ שָׁנִים, שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה, וַיִּבְקֹשׁ דָּוִד, אֶת-פְּנֵי ה' ; {ס} וַיֹּאמֶר ה', אֶל-שָׂאוּל וְאֶל-בֵּית הַדְּמִים, עַל אֲשֶׁר-הִמִּית, אֶת-הַגִּבְעוֹנִים.

1 And there was a famine in the days of David three years, year after year; and David sought the face of the LORD. {S} And the LORD said: 'It is for Saul, and for his bloody house, because he put to death the Gibeonites.'

42. Talmud Bavli, Yevamos 78b

<p>The verse continues: “And the Lord said: It is for Saul, and for his bloody house, because he put to death the Gibeonites” (II Samuel 21:1). The Gemara explains: “For Saul” means that the Jewish people were punished because he was not eulogized properly. “And for his bloody house” is “because he put to death the Gibeonites.”The Gemara is puzzled by this explanation: Now, where do we find that Saul put to death the Gibeonites? The Gemara clarifies: Rather, because he killed the people of Nob, the city of priests, who would provide the Gibeonites with water and food in exchange for their services, the verse ascribes to him as if he himself had killed them.</p>	<p>וכי היכן מצינו בשאול שהמית הגבעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספיקין להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן</p>
--	---

